

Inspectie Leefomgeving en Transport
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Samen in gesprek over bodemtoezicht met toekomst

PTB-dag

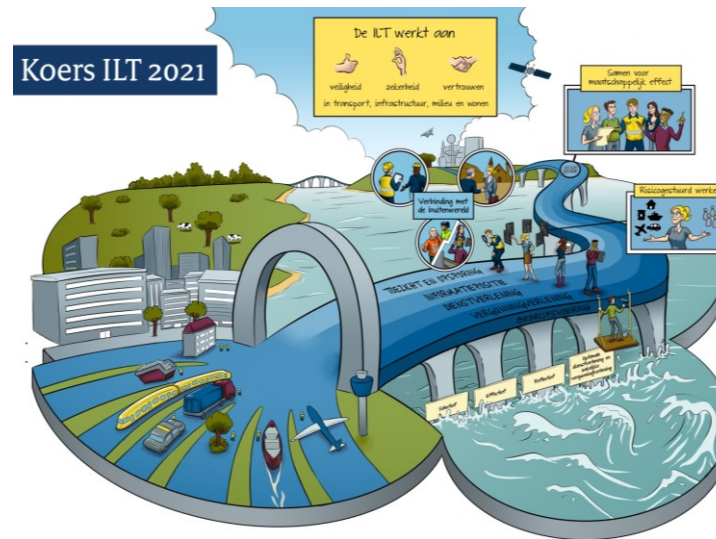
16 november 2023

Francisco Leus
ILT, afdeling Strategische producten en Kennis
francisco.leus@ilent.nl
0651151142

Context ILT

- De Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) werkt met 1600 medewerkers aan veiligheid, vertrouwen en duurzaamheid in transport, infrastructuur, milieu en wonen.
- Het aandachtsgebied van de ILT omvat ongeveer 160 onderwerpen.
- Het werk van de ILT is veelomvattend en vaak complex. Dat betekent dat de ILT niet alles kan doen en kiezen noodzakelijk is.

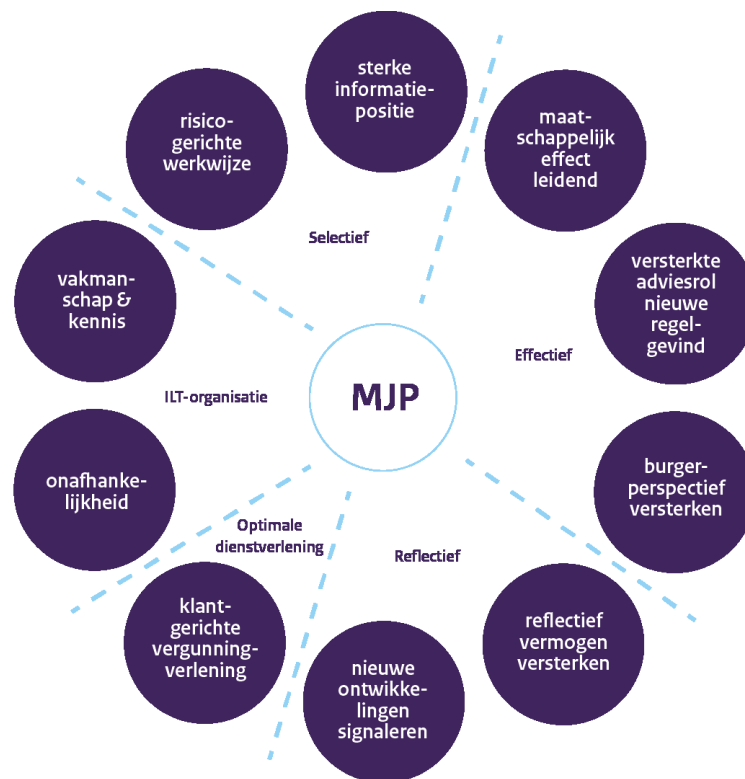

[Meerjarenplan ILT 2023-2027](#) | [Meerjarenplan | Inspectie Leefomgeving en Transport \(ILT\)](#) (ilent.nl)

Koers ILT: richtinggevende keuzes

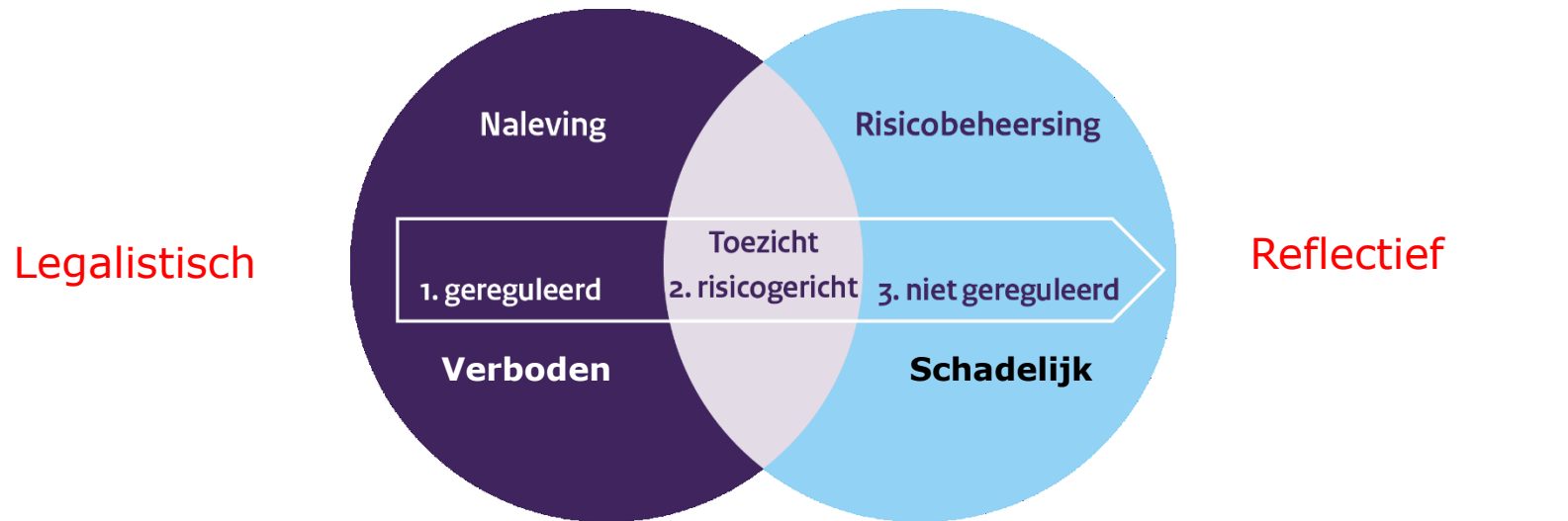
- Sturen op flexibiliteit en wendbaarheid
- Beter voorbereid zijn op risico's
- Strategisch betrokken bij beleid
- Omgeving bevragen (o.a. burgers)
- Versterking informatiepositie
- Veranderkracht vergroten
- Meer ketensamenwerking
- Innovaties goed benutten
- Omgaan met verplichtingen

=> Waar kan het slimmer, anders, meer of minder?

Koers ILT: maatschappelijke opgave staat centraal

- Van objectgericht naar systeemgericht (stelsel/keten)
  - Van reactief naar proactief: aandacht voor opkomende risico's
- } ➤ veilig
➤ duurzaam
➤ gezond
➤ eerlijk

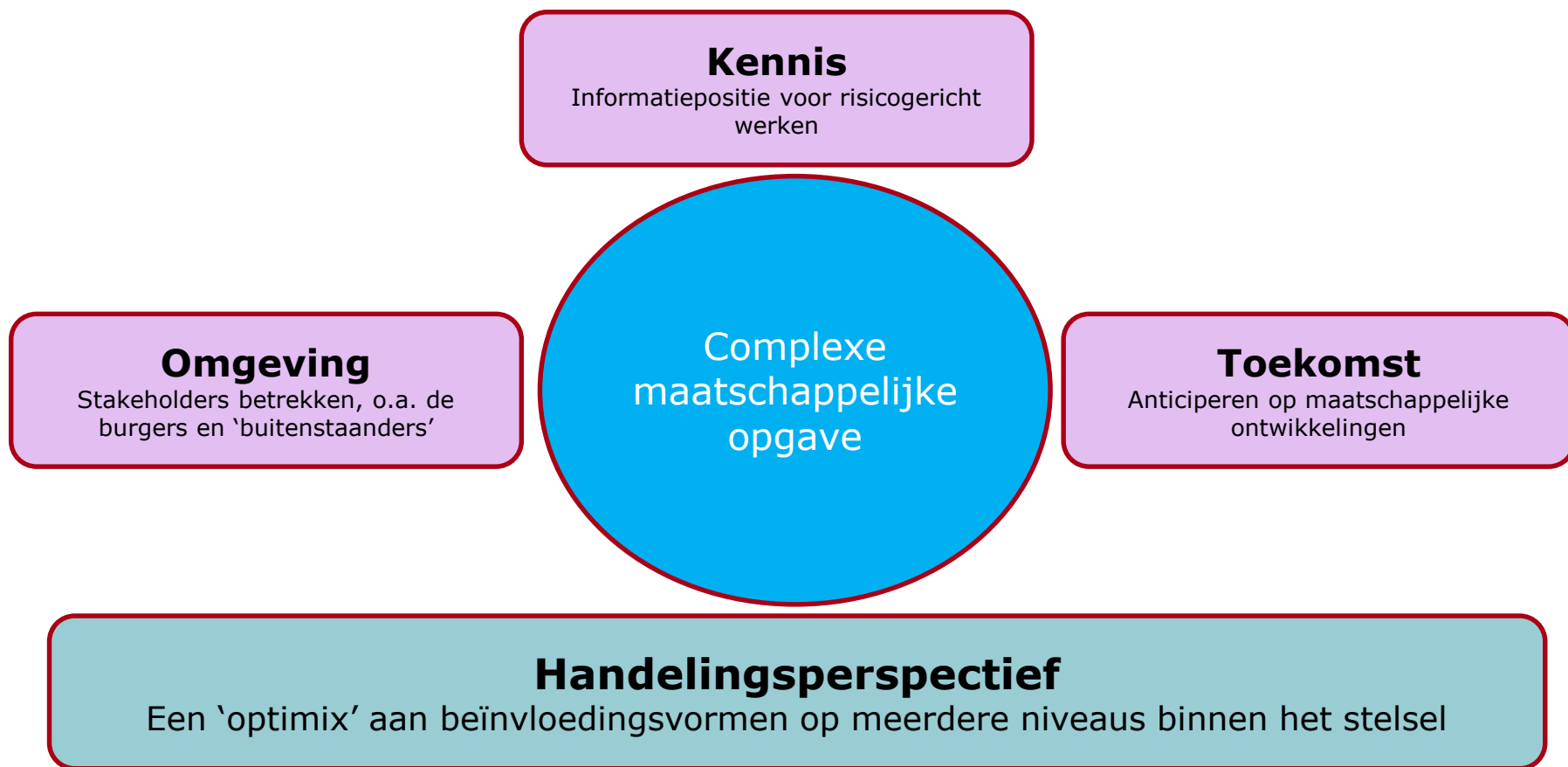

Bodem ⇔ Water: maatschappelijke opgave steeds complexer

1. *Gezamenlijk en breed ingestoken risicoanalyses: het fundament voor prioritering en strategie*
2. *Grootste maatschappelijke risico's integraal én samen aanpakken voor het grootste effect*
3. *Meer sporen aanpak nodig om draagkracht en veerkracht van het systeem structureel te vergroten*

Pijlers voor het (in-)richten van het handelingsperspectief

En nu samen in gesprek over ...

1. Kennis
2. Omgeving
3. Toekomst
4. Handelingsperspectief
5. Belangrijke onderwerpen in de komende jaren

Hoe gaan we het doen?

- Per tafel een onderwerp
- Kies een 'tafelvoorzitter'
- Reacties op flipover ('tips' en 'tops')
- Doorschuiven naar andere tafel
- Plenair 'rode draden' bespreken

In het gesprek aan tafel aandacht besteden aan:

- waar liggen gezamenlijke kansen en heeft aandacht nodig?
- hoe zijn die kansen te verzilveren en wie erbij betrekken?

1. Kennis

Waarom?

- Focus en keuzes maken: effectief en efficiënt toezicht
- Sturing en programmering op basis van gedeelde risicobeelden (ambtelijk/bestuurlijk)
- Prioritering concrete acties en gerichte samenwerking tijdens de uitvoering
- Trends en patronen in de markt vroegtijdig signaleren (verdienmodellen snappen)
- Effectbepaling: maatschappelijk effect van het toezicht beter kunnen uitdragen
- Onafhankelijkheid borgen: zelfstandige keuzes en transparantie daarover
- Zichtbaarheid vergroten en markt eerder beïnvloeden
- Informatie-uitwisseling tussen actoren structureel verbeteren
- Innovatieve toepassingen stimuleren. Om wendbaarheid te vergroten
- Hoe gaan we proactief om met EU verplichtingen en de vele beleidsontwikkelingen?
Denk aan Kaderrichtlijn Bodem en Water, EU Bodemstrategie, Bodem en water is sturend, Circulaire economie, etc.

Hoe dan en met wie?

- ...
- ...
- ...
- ...

2. Omgeving: netwerksamenwerking

Waarom?

Strategisch/tactisch niveau

- Werken aan gezamenlijk risicobeelden
- Samenhangende programmering met meer gezamenlijke focus en blijvend effect
- Versterken/borgen informatie-uitwisseling met stakeholders in de VTH-keten
- Monitoring van het gezamenlijk bereikt maatschappelijk effect en gedane inspanning
- Kennisbijeenkomsten en cursussen samen organiseren
- Werk maken van burgerparticipatie: kunnen uitleggen wat we doen en willen bereiken
- Rode draden in kaart brengen. Van elkaar leren. Problemen in de uitvoering bijtijds signaleren en landelijk agenderen
- ....

Operationeel niveau

- Op casusniveau elkaar sneller weten te vinden (o.a. via indienen bodemsignalen)
- Meer duidelijkheid over rolopvatting en -invulling
- ..

Hoe dan en met wie?

- ...
- ...

3. Toekomst: sturen op toekomstbestendigheid

Waarom?

- Publiek belang bodem - water systeem is groot; veel maatschappelijke functies
- Integrale en samenhangende kijk op bodem - water systeem (uitdagingen complex)
- Maatschappelijke opgaves zijn enorm (o.a. woningbouw)
- Komst van de Omgevingswet: landelijk - regionaal
- Anticiperen op meerdere ontwikkelrichtingen (opkomende risico's)
- Eigen effectiviteit van handelen hangt steeds meer af van andere partijen in de keten
- Nieuwe competenties gericht op samenwerking en co-creatie (reflectieve rol toezicht)
- ...
- ...

Hoe dan en met wie?

- ...
- ...
- ...
- ...

4. Handelingsperspectief

Wat is de inzet?

- Samen met omgeving sturen op robuuste systemen (veilig, duurzaam, eerlijk, gezond)
- Op meerdere niveaus binnen het systeem 'een vinger aan de pols' houden => slimme effectmeting van meest kritische processen
- Kiezen voor een 'optimix' aan beïnvloedingsvormen met het grootste en een blijvend maatschappelijk effect
- Opstellen en delen van risicobeelden voor samenhangend en risicogericht toezicht
- Reflectieve functie benutten: via anticiperend toezicht en/of afgeven van signalen sneller reageren op opkomende risico's. Samen werk maken van signaleren en agenderen
- Zelfcorrigerend vermogen van het privaat-publiek stelsel versterken via toezicht op certificerende instellingen
- Overtredingen gericht op economisch gewin ten koste van mens en milieu: ingrijpen via strafrecht (met hulp van IOD)

Hoe dan en met wie?

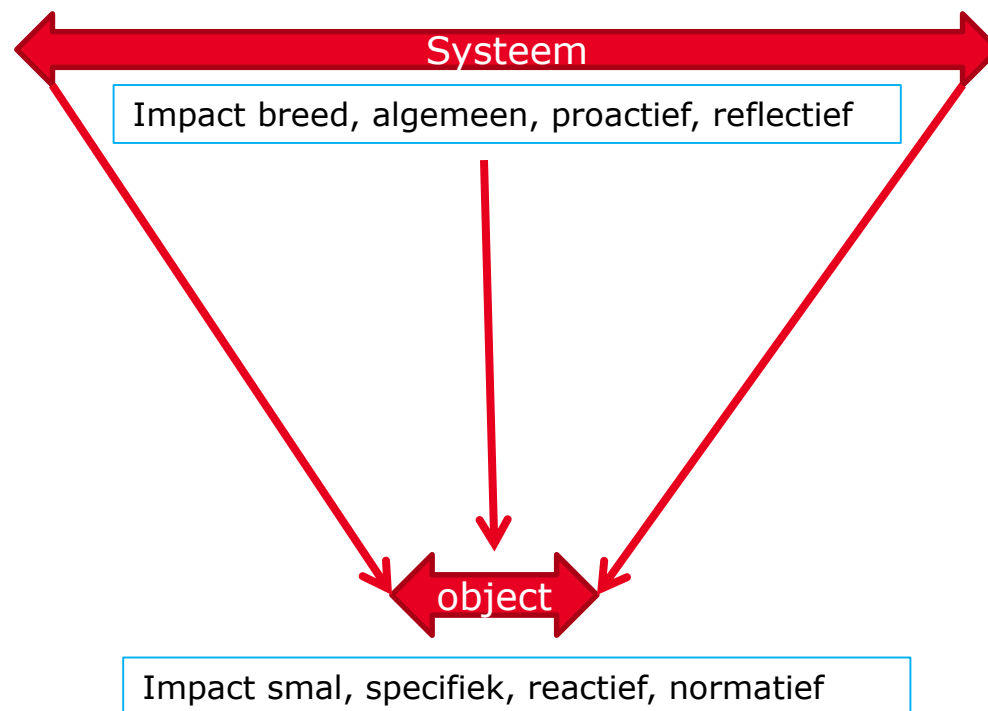
- ...
- ...
- ...
- ...

4. Handelingsperspectief

Vakmanschap: het vinden van de 'optimix' aan beïnvloedingsvormen

- a. Opstellen en delen van risicobeelden
- b. Anticiperend toezicht
- c. Signaleren en agenderen
- d. Toezicht op certificerende instellingen
- e. Systeemtoezicht
- f. Besturingstoezicht
- g. Objectgericht toezicht
- h. Strafrechtelijk ingrijpen

5. Belangrijke onderwerpen in de komende jaren

Alleen ter inspiratie alvast een groslijst met mogelijke onderwerpen

1. Grote woningbouwopgave in de komende jaren: nog beter grip krijgen op vervuilde stromen grond, baggerspecie en sec. bouwstoffen
2. Bodembescherming en lekke bedrijfsrioleringen
3. PFAS, baggerspecie en verspreiding over landbodem
4. Co-vergisters, mestbassins, drugsafval: diffuse belasting bodem - water systeem
5. Hoe omgaan met zorgen van burgers nabij zandwinplassen, vuilverbranders, afvalverwerkers, etc.
6. Geen zicht op toepassing (sec.) bouwstoffen (meldplicht)
7. Opkomende stoffen/ZZS: overall aanwezig. Hoe mee om te gaan?
8. Inzicht in milieuhygiënische kwaliteit nabij IBC nazorglocaties
9. Bouwstoffen toepassingen bij heien
10. Mobiele brekers beoordelingen bij verdachte bouwmaterialen (sloop, PAK, asbest, immobilisaat, etc.)
11. Baggerspecie toepassen afkomstig nabij overstorten en/of lozingen rwzi's (ZZS)
12. Lozen grondwater (=afvalwater) met PFAS op riolering, bodem, oppervlaktewater
13. Illegale en/of verborgen lozingen in bodem/grondwater
14. Bodemdaling en opvullen met lichte materialen (o.a. schuimglas)
15. Opmengen afvalstoffen tot 'nieuwe bouwstoffen'
16. Omgaan met Exoten in de grond
- 17.....
- 18.....

Waar zijn de maatschappelijke risico's groot?

Dank voor jullie aandacht!